

søkelser, hvorav fremgaar at i 1909 kunde blot 17 av landets brændtorvfabriker levere torv til statsbanerne og tilsammen kun 20000 tons til en gjennomsnittspris av 10 kr. pr. ton.

At statsbanerne kunde paaregne saa smaa kvantiteter torv maa rimeligvis for største delen tilskrives, at torvfabrikkene kun hadde indrettet sig paa at tilfredsstille det stedlige behov, da man ingen utsigt hadde til anden leveranse. Kan derimot torvfabrikantene med sikkerhet gaa ut fra at faa leveranse av større partier brændtorv til statsbanerne i en længre aarrække, vil en stor del av de nuværende fabriker betydelig kunne utvides, og med den rigdom paa gode brændtorvmyrer, som Sverige har, vil nye fabriker kunne anlægges. Anbud paa større partier god brændtorv til statsbanerne vil under saadanne omstændigheter ikke utebli.

JERNBANEFRAKTENE FOR TORVSTRØ OG BRÆNDTORV I SVERIGE.

UTDRAG AV »TORFTJÄNSTEMÄNNENS VERKSAMHET UNDER ÅR 1909».
AV SVERIGES FÖRSTE TORVINGENIÖR E. WALLGREN.

I februar 1909 fremkom »Kommerskollegium« og »Landbruksstyrelsen« med henstilling til regjeringen om at fremsætte kgl. proposition til riksdagen om ved statsbidrag at yde erstatning for jernbanefraktene paa statsbanerne og de private baner for torvstrø og brændtorv.

For torvstrøets vedkommende for vognlast paa mindst 5 tons, og erstatningen foresloges beregnet til 40 % av den gjældende tarif for torvstrø som ikke eksporteres, og til 60 % for torvstrø beregnet for eksport.

Som grund for dette andragende blev der bl. a. fremholdt følgende: Prisen paa torvstrø ansees ved mange fabriker for tiden ikke at kunne dække tilvirkningsomkostningerne. Avsætningsforholdene i de 4 len, der producerer det meste av landets torvstrø, er meget ugunstige paa grund av de nuværende høie transportomkostninger paa jernbanerne. Torvstrøet har derfor ikke kunnet faa tilstrækkelig indpas i de distrikter, hvor forutsætningen for torvstrøindustri i større maalestok savnes, men hvor behovet er like stort. De gjældende fragtsatser har saaledes været til hinder for, at det for jordbruket som strømiddel saavel som til andre øiemed i høieste grad vigtige torvstrø har kunnet komme til mer almindelig anvendelse.

Der har været foretat indgaende undersøkelser av flere sagkyndige om fordelene for jordbruket av at bruke torvstrø, særlig angaaende torvstrøets værdi som strømiddel sammenlignet med halm. Samtlige

disse forsøk har paavist torvstrøets fortrin paa grund av dets store evne til at fastholde det letopløselige kvælstof. Saaledes regner man, at nettofortjenesten pr. dyr og aar ved at bruke torvstrø istedenfor halm blir omkring 12 kr. Ogsaa i det tilfælde, at den halm, som ellers skulde brukes til strø, ikke kan avsættes paa stedet og saaledes har liten værdi, skulde fortjenesten ved at bruke torvstrø bli omkring 6 kr. pr. dyr. Herav fremgaar hvilken stor nationaløkonomisk vinding det vilde være, om der blev anvendt torvstrø i større utstrækning end nu er tilfældet.

Under saadanne omstændigheter synes det paakrævet, at der tages forholdsregler for at tilveiebringe billigere transport for torvstrø. De nuværende gjennomsnittlige transportlængder for torvstrø solgt indenlands anslaaes til omkring 100 km. og ved eksport av torvstrø fra de paa hvitosemyrer rikeste dele av landet til eksporthavn til omkring 150—200 km.

For brændtorvens vedkommende foresloges en erstatning av 40 % av de gjældende fragtsatser, og blev der som grund for andragendet bl. a. fremholdt, at de nuværende fragtsatser er i stor utstrækning til hinder for brændtorvens anvendelse, og der paapektes, hvilken stor betydning det vilde være for landet, om brændtorven fik en mer almindelig anvendelse. Herved vilde ikke alene Sveriges store kulimport reduceres, men skogene vilde meget mer end nu er tilfældet spares for at bli brukt som brændsel. Samtidig uttaltes ønskeligheten av, at svensk brændtorv saa meget som mulig blir anvendt ved offentlige institutioner, indretninger og anstalter rundt om i landet.

SVERIGES TORVSTRØINDUSTRI 1909

UTDRAG AV TORFTJÄNSTEMÄNNENS VERKSAMHET UNDER ÅR 1909
AV SVERIGES FÖRSTE TORVINGENIÖR E. WALLGREN.

I SLUTNINGEN av aaret 1908 var der ved torvstrøfabrikkene endnu temmelig store lagre av ganske godt tørket torvstrø. Torvstrøfabrikanterne indskrænket derfor strøtorvstikningen for det følgende aars behov, tildels ogsaa av frygt for at de trykkende konjunkturer paa torvstrømarkedet skulde fortsætte. Veirforholdene var i det hele tat meget ugunstige i 1909, hvorved en stor del av den fra foregaaende høst stukne torv slet ikke kunde bli tør, og kun en mindre del blev indbjerget. Balleproduktionen reduceres derfor, og man benyttet for en stor del den fra det foregaaende aar lagrede torv. Ved aarets utgang fandtes der saaledes ved 103 fabrikker over 1 million m.³ tørket torv paa lager foruten pressede baller og ubjerget strøtorv.